

Van Duitsen bloed

'WILHELMUS VAN NASSOUWE BEN IK VAN DUITSEN BLOED...' DE STAMVADER VAN ONZE ORANJES KWAM UIT DUITSLAND, EN DAARNA STROOMDE ER NOG VEEL MEER DUTS BLOED IN ONS KONINGSHUIS. VEEL PLAATSEN IN DUITSLAND HEBBEN 'IETS' MET DE ORANJES. WE KIEZEN DE MOOISTE UIT VOOR EEN KAMPEERREIS MET EEN ORANJE TINTJE.

Willem de Zwijger, vader des vaderlands.

Het Nederlandse koningshuis is populair bij onze oosterburen. Bij gebrek aan een eigen koning omarmen ze graag een Nederlandse koning met een flinke scheut Duits bloed in de aderen. Als je al die Duitse namen uit de Oranjarahistorie ziet, kun je ze geen ongelijk geven. Wie alle Oranje-gerelateerde plaatsen wil bezoeken, zal daar de tijd voor moeten nemen. Er is een Oranjeroute van bijna 3.000 kilometer door Duitsland en Nederland, inclusief bekende plekken als Paleis Het Loo en Paleis Soestdijk. Wij kiezen voor een van de mooiste stukken van de route in het Duitse deel, dwars door het Sauerland.

Je kunt van de Oranjes vinden wat je wilt, maar smaak hebben ze door de eeuwen heen wel gehad. Hun burchten, paleizen en kastelen vind je op de fraaiste plekken. In vijf eeuwen Oranjarahistorie is er in Europa wel wat veranderd. Duitsland bestond vroeger uit een heleboel kleine landjes vol prinses, graven en hertogen. Blauw bloed genoeg dus, en de kans dat je daar een goede partij voor je huwbare zoon of dochter kon regelen was groot. Ook de Oranjes maakten daar dankbaar gebruik van. En dat 'regelen' mag je gerust letterlijk nemen. Zo was de bruid van stadhouder Willem II pas negen jaar oud toen ze te horen kreeg dat ze zich moest gaan verlover...

MAJESTUEUZE BURCHT

Waar begin je in het Sauerland met een Oranjeroute? In Dillenburg natuurlijk, de geboorteplaats van onze vader des vaderlands, in de Duitse deelstaat Hessen. Daar begint op 24 april 1533 de dynastie van ons koningshuis. Willem van Oranje is in Dillenburg beter bekend onder zijn bijnaam Willem de Zwijger. Niet omdat hij nooit wat zei, maar omdat hij een slimme diplomaat was en zelden het achterste van zijn tong liet zien.

Dillenburg leeft duidelijk van het oranjetoeerisme. Overal in de straatjes vol vakwerkhuisen worden spulletjes aangeboden die gretig aftrek vinden onder de (vooral) Nederlandse toeristen. De majestueuze burcht torent hoog boven het stadje uit op een 300 meter hoge rots. Geen slecht plekje voor je wieg, als mama tenminste personeel heeft om beneden in de stad boodschappen te doen.

Hoe onneembaar die burcht ook lijkt, een paar brandende Franse kanonskogels bleken in 1760 voldoende om de boel in de fik te zetten. Pas meer dan honderd jaar later werd de slanke Wilhelmsturm op de restanten van het slot gebouwd. In die toren vind je nu het Oranjemuseum. Echt een *must* voor Nederlandse royalisten, en makkelijk te behappen want alle teksten zijn ook in het Nederlands geschreven. Onder de toren liggen

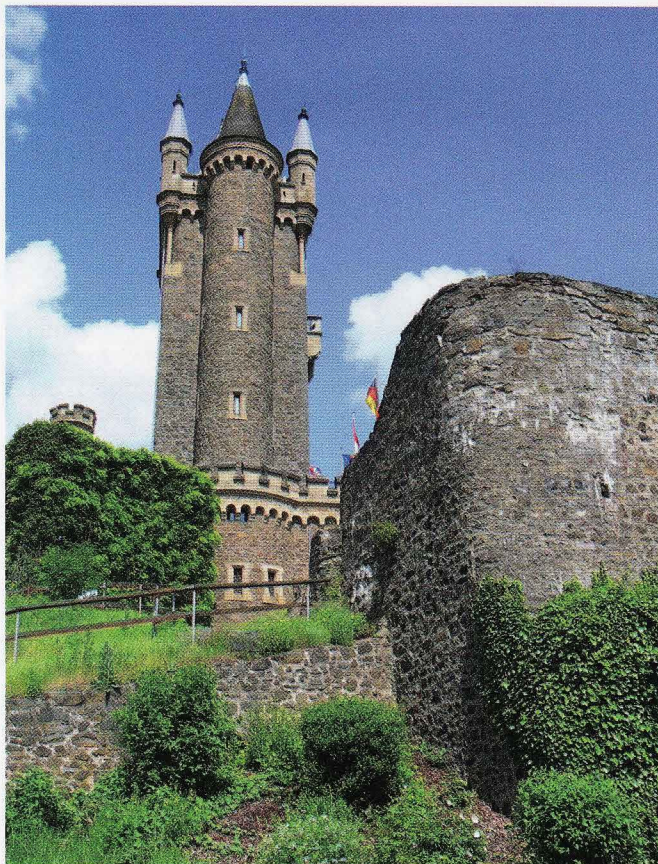

De stadspoort van Braunfels met daarachter de torens van het kasteel (boven).

De Wilhelmsturm op de ruïnes van slot Dillenburg (links).

Siegen is een ware studentenstad, met veel winkels en terrasjes (rechtsmidden).

Het interieur van Residenzschloss Bad Arolsen. Ook in dit slot stond een Oranjewieg (rechtsonder).

de oude kazematten. De geschutruimtes moesten de stad tegen het kwaad van buiten beschermen – wat dus niet helemaal is gelukt. Ze zijn uitgehouwen in de rotsen, dus neem goede schoenen en een jas mee, want het is er kil en vochtig. Maar wel indrukwekkend.

FAMILIERUZIE

De titel graaf van Nassau-Dillenburg is al een hele mond vol, maar via een erfenis van neef René van Chalon werd Willem ook prins van het Franse Orange. Daar zaten nog wat bezittingen in Luxemburg en de Nederlanden aan vast. Het was vooral handig voor zijn toenmalige werkgever, keizer Karel V. Diens zoon Filips droomde van een groot Europa met maar één godsdienst. Filips werd koning van Spanje, wilde heel Europa katholiek maken en kreeg daarom ruzie met onze Willem. "Den Koning van Hispanje heb ik altijd geëerd." Ja, maar die tekst was van vóór de ruzie. Uiteindelijk leidde het tot de moord op Willem van Oranje, waarvan de kogelgaten in Delft nog steeds te zien zijn.

Dillenburg is leuk, maar haalt het niet bij het stadje Braunfels, zo'n 35 kilometer verderop. Doe er wat sneeuw over en je hebt een Anton Pieck-kerstkaart. Knusse pleintjes met terrasjes en fontein, en oude vakwerkhuisen met smeedijzeren uithangborden. Pure romantiek. Ook hier torent een kasteel met een Oranjelink boven het stadje uit. Hier werd in 1602 Amalia van Solms geboren, die later zou trouwen met Frederik Hendrik van Oranje, zoon van Willem. Kasteel Braunfels is momenteel in particulier bezit, maar je mag naar binnen om de uitgebreide kunstcollectie te komen bewonderen. Daar hangt heel wat geld aan de muur. Ik krijg een strenge blik van de gids als ik mijn camera tevoorschijn wil halen. Fotograferen is strikt verboden.

SPLIJTZWAM

We rijden een stukje naar het noordwesten, en komen aan in Siegen. Dat is duidelijk een wat grotere stad. Je merkt altijd meteen de aanwezigheid van een universiteit – in Siegen lopen meer dan 20.000 studenten rond. Dat staat garant voor een groot aantal fietsen, volle terrasjes en leuke winkels. Natuurlijk gaan we meteen op jacht naar een Oranjekasteel. Maar dat wordt lastig: Siegen heeft er twee. Tweespalt in de familie? Ja, en zoals zo vaak was godsdienst de slijtzwam. Na de dood van Jan van Nassau, broer van stamvader Willem, werd Nassau-Dillenburg verdeeld over zijn vijf zonen, waarbij de oudste het graafschap

Siegen kreeg. Maar er was een dissident die zich tot het katholicisme bekeerde. Ruzie, en dus ging het slot ten noorden van de Sieg naar het protestantse deel van de familie, en het hooggelegen slot ten zuiden van de rivier naar de katholieken. Dat laatste kreeg de naam Oberes Schloss, dus het andere werd het Unteres Schloss.

Het 'hoogste' slot bevalt ons het best. Niet groot, maar prachtig gerestaureerd en met een fraaie tuin. Het bevat een mooie collectie van een andere beroemde inwoner van Siegen: de kunstschilder Peter Paul Rubens. Dat was toch een Vlaming? Jawel, maar pa Rubens vluchtte in 1568 voor de Spanjaarden uit Antwerpen en week uit naar Siegen. Met hulp van Anna van Saksen trouwens, de tweede vrouw van Willem van Oranje.

REDDER VAN DE DYNASTIE

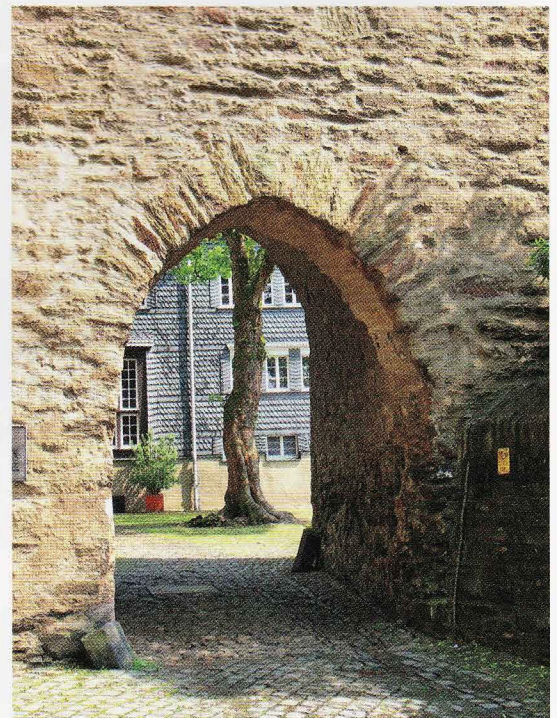
Het kasteel in Bad Arolsen is van een heel ander kaliber. Het heeft de uitstraling van dat van Versailles. Of misschien is kasteel Schönbrunn (van Sissi) in Wenen een nog betere vergelijking. Het 18e-eeuwse barokkasteel van de familie Waldeck-Pyrmont staat er in alle pracht en praal bij. Ook het interieur mag er zijn, met schitterende wand-

HET GEHEIM VAN BEATRIX

Van gesprekken tussen de vorst en zijn of haar bezoek worden nooit mededelingen gedaan. Hier geldt een zwijgplicht, en het is *not done* om uit de school te klappen. Maar wat we tijdens 'onze' Oranjeroete hoorden... Vooruit: in de periode dat prins Claus voor zijn ziekte in Duitsland werd verpleegd, reisde Beatrix regelmatig incognito naar het Sauerland om hem te bezoeken. Een 'zeer betrouwbare bron' vertelt dat ze op een avond huisgemaakte *Tafelspitz* kreeg voorgeschoteld, een vleesgerecht. We mogen het eigenlijk niet verklappen, maar Beatrix, die toch wel wat gewend was, zou na de maaltijd de historische woorden hebben gezegd: "Goh, ik heb nog nooit zo lekker gegeten!"

REGENTES EMMA

De geboorte van Wilhelmina in 1880 had nogal wat gevolgen. Bij het overlijden van haar vader Willem III in 1890 was ze pas tien jaar oud. Zo ontstond de unieke situatie van een regerend vorstin, Wilhelmina's moeder Emma, die geen Oranje was. Ze kreeg tot haar dochter meerderjarig werd niet de titel koningin maar regentes. Wat veel mensen niet weten, is dat de Oranjes hiermee meteen de troon van Luxemburg kwijt waren. Daar mocht alleen een mannelijk staatshoofd regeren, dus sinds die tijd zijn de koningshuizen van Nederland en Luxemburg gescheiden.

Kanovaren over de Lahn naar Nassau (boven).

De ridderzaal van slot Nassau is gerenoveerd (linksmidden).

Het Oberes Schloss in Siegen, een van de twee Oranjekastelen in deze stad (rechts).

Na een klim van 16 procent is daar het klooster van Arnstein, vlak bij Nassau (linksonder).

plafondschilderingen en parketvloeren waar je slechts met speciale pantoffeltjes op mag lopen. In dit Residenzschloss Arolsen stond ook een Oranjewieg. En een belangrijke, want het had een haar gescheeld of koning Willem III was de laatste Oranjemonarch geweest. Zijn twee zonen waren allebei geen ideale troonopvolgers, en toonden bovendien weinig belangstelling om voor nageslacht te zorgen. De hofhouding en ministers drongen er bij Willem op aan om 't nog een keertje te proberen, hoewel hij toen al 60 jaar was. Zijn eerste wens om een Parijse operazangeres het hof te maken viel niet in goede aarde, dus richtte men de pijlen op de familie Waldeck-Pyrmont, die drie huwbare dochters in de aanbieding had. Willem toog erheen en het was de jongste dochter Emma die het avontuur met de vorst wel aandurfde. Groot feest op slot Arolsen, toen op 7 januari 1879 het huwelijk tussen de 61-jarige Willem en zijn 41 jaar jongere bruid werd gesloten. En nog meer vreugde toen een jaar later Wilhelmina werd geboren. De Oranjedynastie was gered.

LANGS DE LAHN

Diez is ons volgende doel. De plaats heette vroeger Dietz met een 't' ertussen, maar dat maakt voor de uitspraak niet uit. De ober die ons een biertje brengt, klaagt over die verloren letter. "Op de autokentekens is de 'e' er ook al vanaf: DIZ. Nog even en we houden niets over", zegt hij met een knipoog. Dat zou jammer zijn, want Diez bestaat al sinds het jaar 790 en kreeg in 1329 stadsrechten. De familie Nassau-Dillenburg bouwde er het kasteel Oranienstein, en nog steeds mag de regerend vorst van Nederland zich – naast alle andere titels – tevens graaf/gravin van Dietz (nu met een 't') noemen.

Bij het toeristenbureau in Diez hangt prominent een foto van een fietsende Willem-Alexander en Máxima aan de muur. Dan moeten we als echte Hollanders natuurlijk ook een stukje van de Oranjeroute fietsen. Dat treft: tussen Diez en Nassau slingert de Lahn zich door een prachtig landschap en langs de rivier is een mooie fietsroute van zo'n 32 kilometer aangelegd. Jammer alleen dat ter hoogte van het klooster van Arnstein het pad ophoudt en je wordt gedwongen een soort bedevaart met 16 procent stijging naar dat klooster af te leggen. Er zijn maar weinig fietsers die dat halen zonder af te stappen, maar dat zal wel de bedoeling van de abt zijn. Op de route naar Nassau is trouwens nog zo'n hobbel waar menig profrenner zijn tanden op stuk zal bijten. Geen nood, je kunt overal met fiets en al op de trein stappen om een steil stukje te omzeilen. En die fiets mag gratis mee.

WASREKJES

De bewoners van Nassau zijn natuurlijk apetrots op hun band met de Oranjes, maar nog trotser zijn ze op hun weldoener Günter Leifheit, de industrieel (van de wasrekjes) die via zijn nalatenschap zo ongeveer het hele culturele leven in Nassau financiert. De burcht van Nassau torent op een rots boven het stadje uit. Er wordt in een meerjarenplan flink gerestaureerd, waarbij ook de verdedigingsmuren weer hun oude vorm krijgen. Binnen is de ridderzaal al klaar, met op een van de muren de complete stamboom van het huis Oranje-Nassau.

Hier eindigt ons Oranjerondje. Je hebt in de wereld een heleboel Nassaus – van de hoofdstad van de Bahama's via een district in Indonesië tot een plaats in de Verenigde Staten – maar de belangrijkste Nassau is van ons. Nou ja, van Duitsland eigenlijk. Maar de Nassaus zijn hofleverancier van onze koninklijke familie. Na wat fris bloed uit Zuid-Amerika zal over een paar jaar onze kroonprinses ongetwijfeld begeerd worden door een Duitser. Zoals het al vijf eeuwen is gegaan. Maar volgens onze huidige normen mag Amalia dat zelf beslissen. Gelukkig maar. ■

REISINFORMATIE

ORANJEROUTE

De 3.000 kilometer lange Oranjeroute koppelt historische, koninklijke hoogtepunten aan elkaar.

Op www.germany.travel/oranjeroute vind je een interactieve kaart met daarop belangrijke plekken uit de familiegeschiedenis van de Oranjes. Onder het kopje 'Fietsroute' staan alle etappes uitgebreid beschreven. Je kunt de route ook met de auto volgen.